

«Reforma brez radikalizma»

Intervju s Predsedujočim OVSE, ministrom za zunanje zadeve Republike Slovenije Dimitrijem Ruplom za časopis Rossijskaja Gazeta.

RG: Vodja MZZ Rusije Sergej Lavrov je v svojem nastopu v Haagu izjavil, da Rusija ne razume imenovanja vodij misij OVSE za različna področja, ki se ukvarjajo z opazovanjem volitev. Lavrov se je zanimal, kdo jim daje pooblastila in kakšna so ta pooblastila. Ali lahko odgovorite na to vprašanje?

Dr. Rupel: Rad bi spomnil na dokument, ki je bil sprejet v Kopenhagnu leta 1990. Ta dokument zagotavlja preglednost in odprtost postopka izbire vodij misij OVSE, ki opazujejo potek volitev. Predstavniki in opazovalci OVSE, delujoči na različnih nivojih se izbirajo na podlagi posebnega seznama izvedencev OVSE.

Še več, OVSE je že večkrat objavila t.i. Priročnik - med drugim tudi letos, kjer so določena stroga pravila dela opazovalcev volitev. Ne poznam nikogar, ki ne bi ocenjeval procedure opazovanja volitev za pošteno. Prej obratno, slišim, da jo imajo za skoraj preveč pošteno.

RG: V Estoniji in Latviji veliko Rusov še vedno nima državljanstva in ne more uveljaviti svojih temeljnih pravic. Zakaj OVSE ni kritična do oblasti teh držav glede kršenja pravic rusko govorečega prebivalstva?

Dr. Rupel: OVSE ima močno strukturo, ki se ukvarja z zadevami narodnih manjšin. Vodi jo Visoki komisar OVSE Rolf Ekeus. Pripravil je tehtno poročilo o položaju narodnih manjšin v Latviji. Ta zadeva nam je dobro znana in smo se že obračali na predstavnike Latvije glede reševanja problemov.

RG: Ali ima OVSE izdelan načrt za rešitev konfliktov, kot sta v Pridnestrju in Južni Osetiji?

Dr. Rupel: Ukrajina ima svoj načrt urejanja konflikta v Pridnestrju. Menim, da bi bili nekateri elementi »načrta Kozaka« in »načrta Juščenka« glede rešitve pridnjestrškega vprašanja lahko kompatibilni. OVSE je pripravljena sodelovati v pripravi enotnega osnutka. Naše stališče je, da se morajo pogovori nadaljevati, do rešitve Pridnjestrškega vprašanja mora pa priti kar se da hitro.

Kar se tiče Južne Osetije, imamo načrt Mihaila Saakašvikija. Predsednik Gruzije ga je predstavil Svetu Evrope. Moram reči, da je predlog Saakašvilija dobro premišljen in tehten, vendar pa nanj še ni odziva. Rešitev vprašanja se ni premaknila niti za korak.

Južna Osetija je v pravnem pogledu sestavni del Gruzije. Vendar je prebivalstvo te regije kritično glede odnosov z Gruzijo. Res bom vesel, če dobi načrt Saakašvilija podporo v Evropi. Ampak, najbolj pomembno, da bi zaživel v Južni Osetiji.

RG: Ali se predvideva reforma OVSE? Kako ocenjujete, kdaj bi lahko bila in kako radikalna?

Dr. Rupel: Reforma OVSE se bo začela potem, ko bomo zaključili posvetovanja v zvezi s tem vprašanjem. Zadnje konzultacije naj bi potekale decembra letos v Ljubljani. Ne mislim, da bo reforma zelo radikalna. Vsebovala bo nekaj sestavnih delov.

Prvič želimo dodeliti OVSE določen pravni status. Zaenkrat v naši organizaciji ni članstva kot takega, imamo samo sodelujoče države.

Drugič, potrebujemo lasten statut.

Tretjič, moramo korigirati delo posameznih odborov in Stalnega sveta OVSE.

Četrtič, delo OVSE mora biti bolj pregledno. Zdaj se v naši organizaciji odloča na podlagi konsenza, kar omogoča državam, da blokirajo delo organizacije. V prihodnje nameravamo zahtevati jasno razlago odločitve za uporabo pravice do veta.

RG: Ali lahko pride v bodoče do spremembe proračuna OVSE? Kako bi ukrepali, če bi kakšna država zmanjšala svoj prispevek?

Dr. Rupel: Normalno je, da če ste član kakšnega kluba, plačujete tudi članarino.

Če ne plačate, se znajdete na «črni listi» neplačnikov, in vas zaradi tega lahko tudi izključijo. Vendar pa iz OVSE nismo še nikogar izključili in ne mislim, da bi zaradi neplačevanja kogarkoli postavili pred vrata.